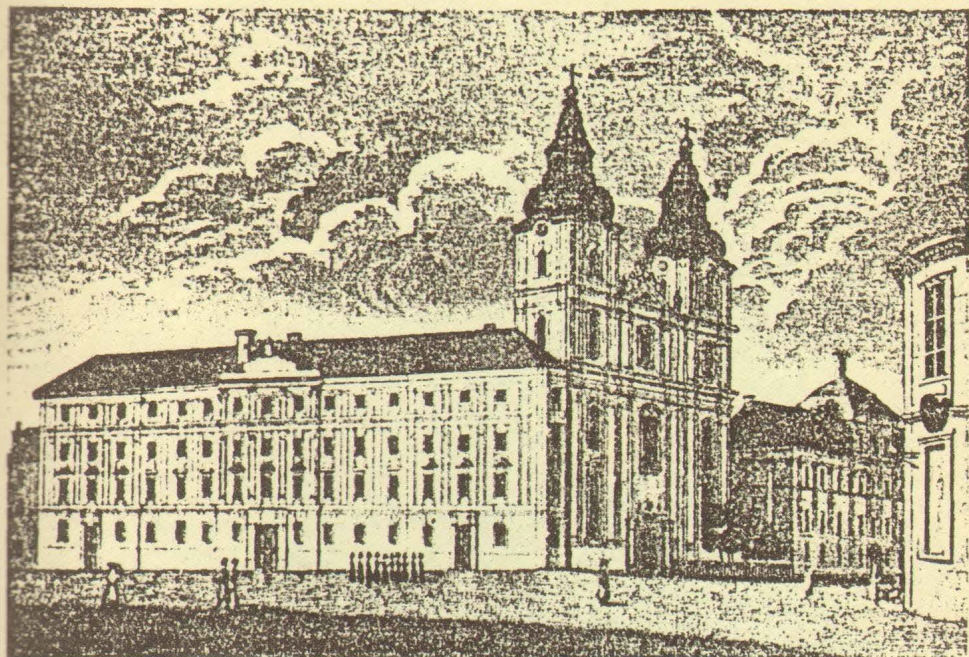


EDELÉNYI FÜZETEK, 10.

A CSÁSZTAI  
LÓNYAYAK



EDELÉNY, 1995.



*Az egyetem épülete Pesten*

A CSÁSZTAI  
LÓNYAYAK

Szemelvénygyűjtemény

EDELÉNY  
1995

# **Edelényi füzetek, 10.**

**Öszeállította, szerkesztette:**

**Laki Lukács László**

**Technikai munkatársak:**

Slezsák Zsolt  
Tóth Bertalanné

Felelős kiadó: Laki Lukács László, a *VRHK. igazgatója*.  
Készült a Városi Rendezvények Háza és Könyvtár számítógépes  
szövegszerkesztőjén és sokszorosító műhelyében, 1995-ben.

## ELŐSZÓ

1945. április 11-én, 50 éve hunyt el Budapesten dr. Lónyay Ferenc borász kormánybiztos, Lónyay László reformpolitikus, császtai birtokos unokája; ifj. Lónyay László, a szendrei járás alszolgabírájának fia.

Dr. Lónyay Ferenc Miklós Gyula (1832-1894) neves szőlész-borász, finkei birtokos, az Országos Borászati Kormánybiztosság vezetőjének keze alatt kezdte állami szolgálatait.

Az Edelényi Városi Könyvtárban évek óta működő Miklós Gyula kertbarátkör Slezsák Imre vezetésével híven ápolja Miklós Gyula és a vidék régi és mai borászati hagyományait. A császtai birtokos Lónyayak történetét kutatva bukkantam dr. Lónyay Ferenc munkásságára, s a neves borász itteni kapcsolataira, kötődéseire.

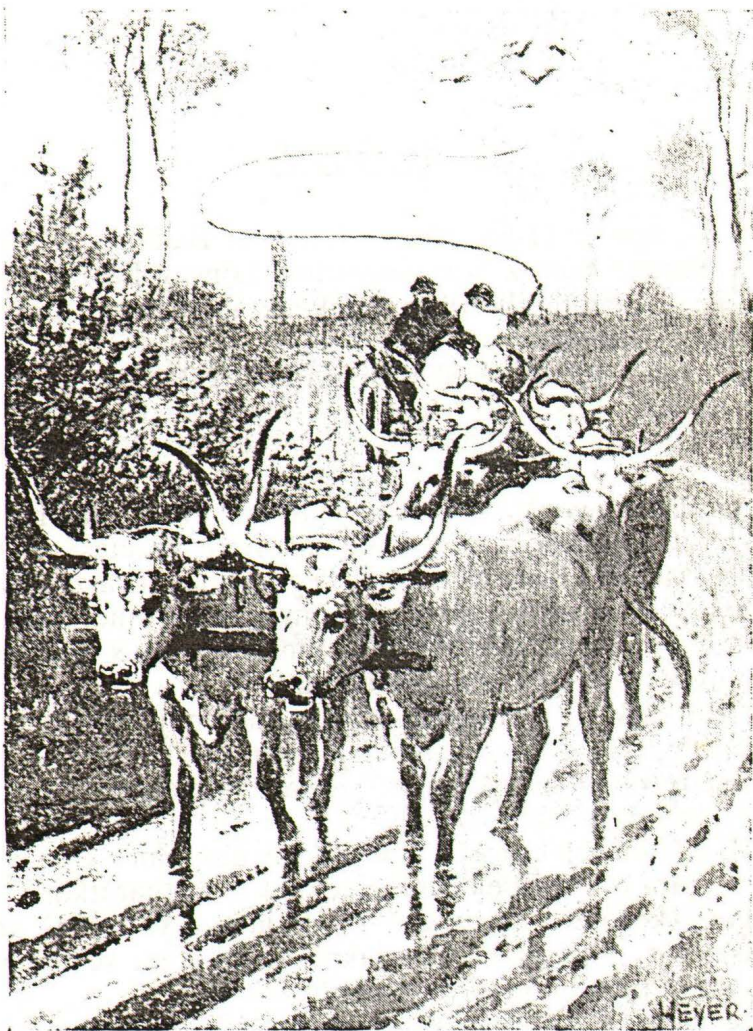
Halálának 50. évfordulója úgy gondolom jó alkalom, hogy a kertbarátkör tagjai bővebben is megismerkedjenek a neves borász tevékenységével, a századforduló magyar állami bortörvényeinek megalkotójával.

Mi edelényiek büszkék lehetünk rá, ahogyan nagybátyjára, nagyapjára is. Az Edelényi füzeteknek a kertbarátkör ünnepi megemlékezésére megjelenő 10. darabja egybegyűjti, amit a Császtáról, a császtai Lónyayakról tudni lehet kézikönyvekből, szépirodalmi feldolgozásokból.

Ajánlom e kötetecskét a kertbarátokon kívül minden császtai szőlősgazdának, városunk múltja iránt érdeklődő minden kedves polgártársunknak.

Edelény, 1995. április 4.

*L. L. L.*



Illusztráció gróf Vay Sándor  
A mikor még póstakocsin jártak című kötetéből.

## CSÁSZTA

**Császta** – az évszázadokig híres község – nevét először a Váradi Regestrum említi 1219-ben. A borsodi vár egyik birtoka, s közelsége miatt itt laknak a várjobbágyok, századosok is, akik a várkatonák élén teljesítenek szolgálatot. 1219-ben, mint a vár harcos katonái, az ellen tiltakoznak a császtai várnépek, hogy a várbörtönök őrzése az ő szolgálatuk lenne.<sup>82</sup> Perüket megnyerték. 1221-ben a magát Császtai Péternek nevező várkatona a Csebyek<sup>83</sup> pereskedése ügyében tanúskodik, és mint ilyen, 5 falut képvisel.<sup>84</sup> Valószínűen ő az egyik legtehetősebb várkatona, várjobbágy (tiszt), aki Borsod-vár századosa lehetett.<sup>85</sup> 1261-ben IV. Béla fia István, az „ifjabbik király” adományoz itt várbirtokot Tatár(verő) Jánosnak és Munz fiának, Andrásnak.<sup>86</sup> A főbirtokos Tatár(verő) János pár év múlva meghalt, és özvegyétől – valamint a társbirtokos Andrástól – a borsodi várispán Dénes és fia, Albert erőszakkal elvette az egész birtokot. A tulajdonosok panaszt tettek IV. László királynál (uralkodott 1271-1290), aki visszaadta birtokaikat, nekik, örökösöknek és testvéreiknek.<sup>87</sup> Így felaprózódik a várbirtok és lesz Császta több család birtoka 1232-ig. Ekkoriban kishemesi falu.<sup>88</sup> Majd bonyolult, hosszú ideig elhúzódó pereskedés<sup>89</sup> után 1332-ben és később Edelényi László és fiai veszik meg két részben az egész birtokot. Családjuk kihalása után Edelénnyel, mint főbirtokkal együtt kerül mindig az „utód” birtokosok tulajdonába. A XVIII. század végén ismerjük még egy birtokosát, név szerint Sándor uraságot.<sup>90</sup> 1817-ben együtt írják össze Ormossal (Ormosbányával) és mindössze ennyit jegyeznek fel a két szomszédos helységről: puszták. Disznóshorváthoz tartoznak. Földesuraik neme-

sek.<sup>91</sup> Lakosságuk is együtt szerepel a korabeli adatokban. Eszerint a 20 családban összesen 60 személyt írtak össze.<sup>92</sup> A XIX. század delén már tehetősebb és – a „puszta” elnevezés ellenére is – népesebb község (az összeírás szerint), 101 lakossal.<sup>93</sup>

82 L. az I. részben a 10. esetet.

83 Cseb - Edelény és Dusnok között elterülő község volt -, amelyet korabeli birtokosairól neveztek el. Rövid történetét az alábbiakban (V. rész 3. pont) tárgyaljuk.

84 Györffy, 1963, 765.

85 A borsodi várórség is századokra és tizedekre oszlott, amelyek élén „száznagy”-ok (százados) és „tíznagy”-ok (tizedes) álltak.

86 L. a II. rész 2. bekezdésében.

87 OL. DL. 90 761. - Az 1274-ből származó oklevél magyarra fordított szövegének fontosabb részét a 2. sz. mellékletben közöljük.

88 Egy ilyen, kismanesek-birtokolta „possessio” leírását közli Borovszky, 1909, 66-67: - Egyszerű, leginkább kőből, néha fából épült kúriáik alig magaslottak ki a szegényes jobbágyviskók közül.

89 OL. DL. 50 552. - Az 1295-ben kelt oklevél szövegéből a 3. sz. mellékletben közlünk részleteket.

90 Vályi, 1796, 379. - Császta, 1796: „Szabad puszta Borsod Vármegyében, földes Ura Sándor Uraság.”

91 D. Bárány, 1817. IX. 59.

92 Uo.

93 Fényes, I. 201. - Császta, 1851: „puszta Borsod vármegyében, Disznósd-Horváth mellett, Edelénytől 1 kis órányira. Határa hegyes, erdős - 101 lakossal.”

*Részlet B. Tóth Illés Községünk a feudalizmus korában című tanulmányából == Edelény múltjából / szerk. Sági Vilmos. - Edelény, 1973. - p. 75.*

**Császta**, puszta, Borsod vármegyében, Disznósd-Horváth mellett, Edelénytől 1 kis órányira. Határa hegyes erdős, 101 lakossal.\*

*Császta == Magyarország geographiai szótára,... / Fényes Elek. - Pest, 1851. - p. 201.*

\* Minden szöveget a korabeli frászmóddal adunk meg.

## Felső-borsodi képek

És most hagyjuk el a Bódva-völgyét s ha csak lehet, nyergeltessünk, vagy gyalog tegyük utunkat az erdős bérczek ösvényein. Kellemes utakon, bájló tájakon haladva elérjük a Császtai pusztát.

Ez fenn fekszik a hegyeken, erdőktől környezve jó bortermő szőlőskerteinek aljában; egyszerű házaiból kitűnik Lónyaiak úri laka.

Császtai a vidéken most mint fürdő kezd ismeretes lenni, mert van egy igen kedves helyen néhány szobából álló fürdőháza. A vizet fölmelegítve használják s gyógyereje igen hathatós különösen köszvényben, csúzos bajok és ragadós nyavalyákban. Vize még nincs vegytanilag fölbontva, de ha ez megtörtént, úgy e fürdőt, ha máshonnan nem, a körülfekvő vidékbeliek látogatni fogják, – ámbár már most is vannak állandó vendégei, sőt miskolcziai is járnak ide, holott, Tapolcza oly közel van oda.

Császtát elhagyván egy kristálytisza patak mentében, melynek mellékén itt-ott gyönyörű tájakra bukkanunk, elérjük Disznós-Horvátot. Ez egy völgybe szorított református község, melyet közbirtokosok bírnak, s közölök többen itt is laknak.

Sajnos, hogy a reformátusok egyháza körül megkezdett új templom pénzhiány miatt föl nem épülhet, s a régi mintegy tokban áll az új falak között. Demeter András buzgó lelkész szava kiáltó szó a pusztában.

*Részlet Luppa Péter Felső-borsodi képek című útjegyzetéből == Vasárnapi Újság. - 1861, p. 233.*



### A LÓNYAY-CSALÁD CÍMERE

A pajzs kék udvarában két, szemközt ágaskodó oroszlán, a jobb oldali első lábaival kivont pallost, a bal oldali pedig három makkot tart. A pajzs fölötti sisak koronáján férfikar könyököl, kivont kardot tartva. Foszladék jobbról aranykék, balról ezüst-vörös.

## LÓNYAY-CSALÁD

**Lónyay-család** (nagylónyai és vásáros-naményi), a hagyomány szerint a Keme nemzetségből származó ősi magyar nemzetség. Az újabb kutatások szerint a család a Koppánemből származik. A család szereplése a közéletben a XIII.sz.-ban 1261 táján kezdődik, de már a XIII.sz. elején is találunk működésük nyomára. IV. Béla király 1245. Lászlót a bécsújhelyi csatában tanúsított vitézségéért, hol atyja és testvére is elhullottak, az I. Béla adományozta birtokban megerősíti (Fejér, Cod. dipl. T. 4. V. I. 392., 393.). László fia Nánés de Berencze s fia Jakab, Comes de Loinia, kit V. István 1271. Szatmár vmegye főispánjává nevezett ki, tekintetnek a család fejeinek, kiktől a későbbiek egyenes leszármazása okmányilag igazolható. Jakab Rusdi Mihály beregi főispán özvegyével szerezte vissza 1270. a család ősi birtokát, a lónyai uradalmat, melynek tulajdonában mai napig megmaradt. Hazai történetünkben számos L. szerepelt. Ezek közül a legnevezetesebbek: I. Albert, 1504. Magyarország követe Velencében, hol ő írta alá a szerződést, mely szerint a köztársaság évi 30.000 aranyat fizet a királynak a török háborúra. II. Ulászló francia menyasszonyát ő fogadta az ország határán. A mohácsi vész után a család Szapolyai János mellett küzd s tagjai közül számosan az erdélyi fejedelmek körül vitézkednek, mint vezérek, várkapitányok, udvari emberek és köztisztviselők. – VII. István, 1547-1615., híres törvénytudó s tokaji és szatmári várkapitány, Báthory Katalint vette nőül, kivel nagy birtokot kapott. Ennek fia volt: I. Zsigmond, 1593-1652., Bethlen Gábor tanácsosa és vezére, kit követségbe küldött a császárhoz s a fejedelem nevében a pozsonyi békét 1626. ő írta alá. Ugyanő alkudozott később

Esterházy Miklós nádorral s nagy érdeme volt a linzi béke megkötésében 1645. Mint Kraszna és Bereg vmegyék főispánját, a protestánsok nádori méltóságra jelölték. II. Ferdinánd király utódaival együtt bárói méltóságra emelte. Fiutódot nem hagyott maga után; három leánya közül Anna, Kemény János erdélyi fejedelem neje tűnt ki, aki ékszereit 116.000 tallérért zálogba vetette, hogy vőlegényét a tatár rablásból kiváltsa. Férje szerencsétlen halála után a kuruc hadjáratban élénk részt vett s birtokai elkoboztattak. Később I. Lipót azokat visszaadatta. – XIII. János, 1796-1859. alispán, országgyűlési követ, helytartósági és udv. kancelláriai előadó, Bihar és később Bereg vármegyék főispáni helytartója, az 1838-iki pesti árvízkor királyi biztos, itt a mentés, élelmezés és rend körüli érdemei jutalmául a királytól v.b.t. tanácsosi méltóságot nyert. Felesége L. Florentine volt, kinek Emlékiratai 1891. 4. köt. Munkács-Budapesten jelentek meg. Fiuk: V. Menyhért 1871 aug. 3. grófi rangot nyert. – L. Gábor a reformkorszak neves politikusa. – III. Albert, Menyhért öccse, szül. 1823., 1860. Ugocsa vmegye főispánja, a család történetírója, megh. 1904. márc. 4. Fiai : a) IV. Albert. szül. 1850. dec. 20., lovassági tábornok, 1910. főpálcásmester és v.b.t.t., 1910. júl. 8. magyar grófi méltóságot kapott, 1914. május 20. a király a magyar testőrség kapitányává nevezte ki; b) Géza szül. 1855., országos képviselő. – III. Sándor, szül. 1857., volt képviselő, Bereg és Ugocsa vármegyék főispánja, 1910 óta a főrendiház kinevezett tagja, megh. 1911. aug. 19. Özvegye L. Sándorné író. – L. Gábor unokái: Gábor és Elemér 1896. okt. 29. magyar grófi rangot nyertek. L. Gábor gróf szül. 1861. jan.5., cs. és kir. kamarás, főrend; L. Elemér gróf, szül. Bodrogolasziban 1863. aug. 24., cs. és kir. kamarás, főrend, 1886-96. a diplomáciai pályán működött, 1900. márc. 22. házasságra lépett Stefánia főhercegnővel, Rudolf trónörökös özvegyével...

*Lónyay-család == Révai lexikon: az ismeretek enciklopédiája: 12.köt. Kontur-Lovas. - Bp.: Révai K., 1915. - p. 845-846. ill.*

## A LÓNYAY-CSALÁD CSALÁDFÁJA (részlet)

**Lónyay XII. László** (sz.1750-+1805)

beregi alispán, országgyűlési követ, királyi tanácsos, 1790-ben arany-sarkantyús vitéz (felesége: Platthy Anna Mária + 1809)

Ennek fia:

**Lónyay XIII. László** (sz.1791-+1865)

1848-ban honvéd őrnagy, 1861-ben országgyűlési képviselő  
(felesége Tolcsvai Bónis Terézia + 1836)

Ennek fia:

**Lónyay XIV. László** (sz.1835-+1902)

(felesége: Pazonyi Elek Terézia sz. 1842-+1936)

Ennek fia:

**Lónyay IX. Ferenc dr.**

miniszteri tanácsos (sz.1861-)

(felesége: Kölcsei Kende Nandine, sz.1871-)

Ennek gyermekei:

**Lónyay VIII. Ilona**  
(sz. 1892)

(férje: dr. Beniczky  
György sz. 1879)

Ennek gyermekei:

**Beniczky Zoltán**  
(sz. 1912)  
**Beniczky György**  
(sz. 1913)  
**Beniczky Ferenc**  
(sz. 1919)

**Lónyay Nandine (Lili)**  
(sz. 1898)

(férje: Prepeliczay Jenő  
sz. 1893)

Ennek gyermekei:

**Prepeliczay Erzsébet**  
(sz. 1920)  
**Prepeliczay György**  
(sz. 1923)

**Lónyay X. Ferenc**  
(sz. 1900)

(felesége: Csabacsúdi  
Dókus Borbála sz. 1908)

Ennek gyermekei:

**Lónyay -  
Dókus Ferenc**  
(sz. 1932)  
**Lónyay XVII. László**  
(sz. 1935)  
**Lónyay IV. Borbála**  
(sz. 1937)

Részlet dr. Lónyay Ferenc leszármazási táblázatából, 1938 körül.

(A Sárospataki Református Kollégium Levéltára)

## **Irodalom:**

Az első Lónyayak. Családtörténeti tanulmány / Karácsonyi János. - Nagyvárad, 1904 (Szent László ny.). - 122 p., 1 t.; 24 cm.

Emlék a Lónyay-család múltjából, különösen a XVI. sz. második és a XVII. sz. első felében élt Lónyay Zsigmond leszármazásáról és életéről / Lónyay Albert. - Bp. 1890 (Pallas ny.) 39 p. 5 t.; 25 cm.

Lónyay-család == Magyarország családai czímerekkel és nemzedékrendi táblákkal L-Ö / írta Nagy Iván. - Pest, 1860. - p. 156-168.

Lónyay-család == Összetört címerek: a magyar arisztokrácia sorsa és az 1945 utáni megpróbáltatások / Gudenus János, Szentirmay László. - Bp.: Mozaik, 1989. - több fejezetben említve.

Lónyay-család nagy lónyai és vásárosnaményi gróf, báró és nemes / Doby Antal. - Bp., 1895. (Pallas ny.): 140 p, 8 t.; 24 cm.

A Nagylónyai és Vásárosnaményi Lónyay-család eredete / Lónyay Ferenc Bp., 1941 (Egyetemi ny.) . - 176, 2 p., 5 t.; 24 cm.

A Lónyay-család levéltára == A Magyar Országos Levéltár P. szekciójában, Budapest.

Lónyay Ferenc (1861-1945) családtörténeti kutatásainak iratanyaga, levelezése == A Sárospataki Református Kollégium Levéltárában Sárospatakon.

## **Köszönet és hála a kutatás során nyújtott segítségért**

- A Magyar Országos Levéltár,
- A Sárospataki Református Kollégium Levéltára,
- Az Országos Széchényi Könyvtár Aprónyomtatványok Tára munkatársainak.

## LÓNYAY LÁSZLÓ

(Vásárosnamény, 1791.\* febr. 4 - Császtza, 1865. okt. 20.)

Reformkori politikus, császtai birtokos. Felesége: Bónis Terézia.

A debreceni és sárospataki tanulóévek után Bereg és Borsod vármegye főszolgabírája, később táblabírája. Borsod vármegye országgyűlési követe 1830-ban, Ragályi Tamással, a pozsonyi diétán.

Az 1848-as szabadságharc idején a vármegye nemzetőrségének őrnagya. 1861-ben az edelényi kerület országgyűlési képviselőjévé választják. 1835-től szívesen tölti idejét számos birtoka közül Császtán, hol végső nyugovóra is tért, s alussza örök álmát.

### XIII. László

XIII. László, e vonal egyik kitűnősége, volt országgyűlési képviselő, meghalt 1865-ben.<sup>1</sup> Hitvesétől, Bónis Teréziától öt gyermeke született, de ezek közül három ifjan elhalt; jelenben élnek: Lujza, Szomjas Józsefné és

XIV. László, kincstári gazdasági főtitst Zsámbokon s az adatok szíves közlője. Hitvesétől, Elek Teréziától két gyermeke született.

(1) Ferencz, m. k. ministeri titkár.

(2) Ilona Kállay, Leopold hitvese.

*Lónyay-család nagy lónyai és vásárosnaményi gróf, báró és nemes / Doby Antal. - Bp., 1895. - p. 63*

\* A császtai temetőn lévő síremléken a születési évszám 1792.

## LÓNYAYAKRÓL

Az országban nincs olyan kis helység, ahol ne foglalkoznának a Lónyay-családdal.

...  
Ennek a családnak történelmi múltjáról, nagy érdemeiről néhány mozaikszerű apróságot, adomát akarok elmondani. Mert az adoma együtt jár azzal a régi, táblabírós magyarral, amelynek olyan igazi típusokat szolgáltatott ez a familia.

...  
A Lónyayak nem voltak gőgösek, de ősi családjukra méltán tartottak.

Lónyay János – a harminczas években még rémületes sártengert képező beregmegeyi úton a szó szoros értelmében csónakon járt, amely elé hat, címeres, kajla-szarvú ökröt ragasztottak.

A pocsék úton, őszi, hetes esőben valami túlságosan fényes ruhát sem öltött magára, úgy, hogy egyik beregszászi vendéglőben valami hetyke gavallérember végignézte rajta, bizonyos fölényvel mondá:

- Én Malonyay vagyok.

Az adminisztrátor úr, mintha mosolyogni is akart volna kissé – féloldalt nézve, kegyetlen flegmával mondá:

- Szép, de én még holnap is Lónyay leszek. A hebehurgya ifjú elröstelte magát, s az ebédelő nemesség jóízű kacagása mellett távozott a sikerült tromfra.

Eredeti, igaz magyar ívású ember volt a családban Lónyay László, császtai földbirtokos.

Szokásai közé tartozott az is, hogy akár volt baja, akár se, nagyokat sóhajtott.

Egy ízben nála volt egy fiatal rokona, aki a nagy sóhajtozásokat hallva, részvétteljesen kérdezte bánatának okát.

Lónyay László végignézte, aztán csöndesen ennyit mondott:

- Kutyabajom sincs nekem, öcsém, ez már csak amolyan stylus...

László úr különben nagy borász volt. Sokat fáradozott a

bortermelés körül, s ha nagy kedves vendége jött, azt saját termésű borából kínálta.

Így történt egy alkalommal is, amikor Lónyay László rögtön futtatta a hajdút, hogy a legjobb borából hozza ám.

Rossz esztendő volt éppen a szőlőre. Hűvös, esős nyár, napsugár nélkül való ősz. Sehogy sem tudott megédesedni a gohér, zamatosná válni a furmint. A bor is, mintha savanyúbb lett volna és nélkülözte a nemes faj szikrázó, arany színét. Láttá ezt a vendég, töltött a pohárba, aztán nagy óvatosan kortyolva, jegyzé meg:

- Ennek a bornak a színe ugyan nem szép...

- De az íze, az íze – vágott közbe türelmetlenül László úr, várva a hatást.

- Az íze pedig szerfelett rossz – végzé be stoikus nyugalommal az udvariatlanságig őszinte vendég.

Lónyay László nagyot nyelt, de ettől a perctől kezdve került ezt a kedves, régi emberét és sohase tudta neki elfelejteni, hogy úgy dehonesztálta a borát.

...

*Lónyayakról / gróf Vay Sándor\* == Amikor még postakocsin jártak / gróf Vay Sándor. - Bp.: Orsz. Monogr. Társ., - p. 71., 79-81.*

### **Írások Lónyay Lászlóról:**

„... az 1848 ki törvényeket egy jottáig sem fogom meg-sérteni...” / Lukács László == Borsod: Edelény város lapja. - 3.sz. (1989 márc.), p.3.

„... az 1848 ki törvényeket egy jottáig sem fogom megsérteni...”: Lónyay László élete / Baranyi Ferenc. - Szakdolgozat. - Debrecen: KLTE., 1990. - 45, 12 p.: ill. - Kézirat.

Lónyay László sírjánál: „... az 1848 ki törvényeket egy jottáig sem fogom megsérteni” / Lukács László == Észak-Magyarország. - 48.évf. 34.sz. (1992. febr.10.), p. 4.: ill.

\* Vay Sándor; eredeti neve gróf Vay Sarolta (1859-1918) : író, újságíró. Igen kedveltek voltak a lapokban megjelent művelődéstörténet jellegű tárcái. Összegyűjtött művei 1909-1910-ben jelentek meg 10 kötetben.

„... az 1848 ki törvényeket egy jottáig sem fogom megsérteni...” / Laki Lukács László == Izsó Miklós Gimnázium 30 / összeáll., szöveggond. M.Takács Lajos. - Edelény: I.M.G., 1993. - p. 40-45.: ill.

„... az 1848 ki törvényeket egy jottáig sem fogom megsérteni...”: 200 éve született Lónyay László / Laki Lukács László == Szülőföldünk: A megyei honismereti mozgalom közleményei. - 20.sz. (1993. jún.), p. 124-125 : ill.



Mint terhétől urült ború  
Kormának, a nap, szigorú  
    Lepléből ha szárnyra kél,  
Madar keservtől zeng a múlt,  
Zápor viharán elnémult  
    Lombbal gazdag erdőszél.

Dal zeng most benned bánatos  
Zajjal, reménytől illatos  
    Csarnoka a törvénynek,  
Hol Teleki mézet szívott  
Fanyarból, s majd csatát vívott  
    Kilzdtérén az önykénynek.

Hol az ő tántorithatlan  
Lelkéből kitört tüzkatlan  
    Fogta szórni menykővit :  
Most a letlunt pártvezérnek  
Halmvedrére áldást kérnek  
    A sajjó keblek ma itt.

Ki, bojgó tűze keletnek  
Népe közt napenyészetnek  
    Fényre hozta a magyart,  
Kit a zarnokság fegyvere  
Önállásból földig vere,  
    S szívéreig felzavart.

Mint sok színnel zabzó márvány  
Feltűnt ő, mint egy szivárvány  
    A mennyei hajlaton,  
Selsikkadt, mint a gyöngyszemek,  
Melyek a rózsán pergenek  
    A reggeli harmaton.

Gyöngyharmatot csorgat szemünk,  
Zokog minden igaz velünk,  
    S oszt nemzeti fájdalomat.  
Tisztulj ki már borongó ég,  
Hadd ünnepeljen népfelég  
    Nemzeti diadalmat.

Képviselő — Lónyay László.

## LÓNYAY FERENC

(Nagylónya, 1822. aug. 17 - Császa, 1857. dec.12.)

Lónyay László és Bónis Terézia fia. Felesége: beretfalvi Bernáth Eugenia (Tarnóc, 1833. május 4 - Sóstóhegy 1923. október 5.)

Esküvője Lónyay Ferencsel: Tarnóc, 1851. aug. 22.

1846-ban táblabíró. Mészáros Lázár hadügyminiszter 1848. október 19-én nevezi ki Lónyay Ferenc nemzetőrtszert a honvédsereg 22. zászlóaljához hadnagynul.

A szabadságharc leverése után a kufsteini börtönbe zárják, házasságkötése után néhány héttel. Felesége és barátai hosszas közbenjárására szabadul 1853 körül. 1857-ben fiatalon, 35 évesen hal meg Császtapusztán. Síremlékét két darabban, egymástól távol találták meg a temető rendbetételekor. A két követ összeillesztve édesapja, Lónyay László sírhalmára fektették.

## LÓNYAYAKRÓL

Híres szép asszony volt az ötvenes években Lónyay Ferencné – Bernáth Zseni.

Hogy férjét a szabadságharc eseményei magukkal ragadták, Kufsteinba került, és magára maradt a szép asszony.

Mindent megkísérlett férje kiszabadítására. Audenciára is jelentkezett Albrecht főhercegnél, de már harmadszor utasították el. A teljhatalmú kormányzó legjobban irtózott az ilyen gyászruhás asszonyoktól. Mint lovagias férfiút és alapjában jó embert bántották a női könnyek, de mint hivatalnoknak nem volt szabad szánalmat éreznie azok iránt, akik szerinte az uralkodó iránti kötelességükről megfeledeztek.

Végre azonban nem kerülhette el. Neje, az áldott szívű Hildegarde főhercegasszony szót emelt Lónyayné mellett; el kellett fogadni.

Albrecht főherceg, kardjára támaszkodva, kissé ridegen hallgatta végig a gyászruhás asszony kérését, aztán egyetlen egy szót mondott csak:

- Unmöglich.

Hosszú esztendőkre ítélték el Lónyay Ferencet. Mire azok leperegnek, elhull a szép asszony arcának minden rózsája, meglassúdik a szív gyors verése. Egy egész élet, amely boldogságot ígért lesz semmivé.

Mindezt egy pillanat alatt átgondolta Lónyayné, aztán hirtelen térdre borult Albrecht főherceg előtt. Hangos, szívtépő zokogás riasztotta föl a komor katonát, úgy hogy megdöbrent, s gyors, hirtelen mozdulattal segítette föl térdeplő helyzetéből:

- Nein, der Glanz solch' schöner Augen darf nicht von Thränen getrübt sein. – Mondotta, megigérve, hogy férje lehető leghamarább visszakapja szabadságát. Szavának is állt a főherceg és alig telt belé egy hónap, már itthon volt Lónyay Ferenc családja körében.

*Lónyayáról / gróf Vay Sándor == Amikor még pósta-kocsin jártak / gróf Vay Sándor. - Bp.: Orsz. Monogr. Társ.; [?] .- p. 81-83.*

## A SÖTÉT NAPOKBÓL

Vértől párologtak még az aradi vár sáncárcái, hol a tizenhárom tábornok halála keresztté avatta a bitófát és az Új épület akácfás udvarán alig hangzott el a zsoldosok fegyvereinek ropogása, amely annyi nemes életet oltott ki, midőn Albrecht főherceg Magyarországra jött teljhatalmú kormányzónak. Haynau rémuralma után volt ez, abban az időben, midőn Bach Sándor báró, Ausztria omnipotens minisztere kimondta, hogy Magyarország ne maradjon egyéb geográfiai fogalomnál.

A Budára jött főhercegnek tagadhatatlanul rendkívül nehéz pozíciója volt és később is számtalanszor mondta bizalmas embereinek, hogy életében azok voltak a legkellemetlenebb évek, amelyeket a régi nádori várakban töltött.

Olyan volt az ötvenes években a budai várpalota, mint a dublini alkirály kastélya, ahová se meghívásra, se önként nem

teszi be a lábát ír hazafi, mert ha oda megy, azonnal elszigeteli magát a társadalomban.

A főherceg is hiába küldte szét a meghívókat fényes estélyeire, az 50-es évek magyar arisztokráciája távol tartotta magát a várpalotától és akármilyen tele voltak ezeken az estélyeken a pazar fényben úszó termek, mégis csak azt mondták, nem volt ott senki.

Egyenruhás főbeamterek járták legfőlebb a négyest; aranypaszomántos meggyszín bársonyhajtókájú attilába öltözött Bachhuszárok. Fájdalom, akadt bizony a főhivatalnokok közt igazi magyar Bachhuszár is, és ezek otthon voltak a dublini kastélyban, de jó hazafi nem öltötte föl ezt a ruhát, amelyet azok viseltek, akiket az államhatalom önvérek leigázására megnyert.

A jóézelmű arisztokrácia abban az időben nem telelt Budapesten és akik fent voltak is távol tartották magukat a kormányzó udvarától és dacára a folyton kapott meghívóiknak, néha még csak ki sem mentették magukat távolmaradásukért.

Albrecht főherceg neje, a bűbájosan szép és áldott emlékezetű Hildegarde főhercegasszony sem volt képes az arisztokráciának ezt a merev magatartását megváltoztatni és sohasem tudott olyan környezetet alakítani, mint a minőt óhajtott volna.

Különösen az első években fájtak még a sebek, mert alig volt arisztokrata vagy jobbnevű gentrycsalád, amelynek valamelyik tagja ne lett volna Kufsteinban, Josefstadtban, vagy ne porladt volna eltemetve, rejtegetett, koszorútlan sírokban.

A főváros abban az időben Varsóhoz hasonlított, amelyről Murawiew tábornok az írta volt a minden oroszok urának:

*L'ordre reigné á Varsovie !*

Igen, rend volt Pesten is, amelyre vasszigorral ügyelt Prottmann és sok százszemű spiclije. A legcsekélyebb szó, egy vigyázatlan mozdulat, egy tekintet elég volt arra, hogy valaki a hírhedt fekete könyvbe kerüljön és a schlecht geschrieben-ek listáját szaporítsa.

Senki sem volt biztos, hogy nem fogják-e el ebédnél csa-

ládja körében, nem tartóztatják-e le valamelyik nyilvános helyen és hurcolják a Neugebäudeba, amelynek sárgafeketére festett korlátai előtt félve haladtak el az emberek, és amelynek nevével ijesztgették a gyermekeket.

A Nájgebáj és a policáj, ez volt az a két rémes szó, amellyel az 50-es évek gyermekeit ijesztette a dajka, amelynek hallatára elsápadt a legbátrabb férfi arc.

Ebből a sötét korszakból akarok egy-két epizódot elmondani, amelyben szerepe van Albrecht főhercegnek is.

A magyar arisztokrata hölgyek közt kiváló bizalmasa volt Hildegarde főhercegasszonynak Gyürky Pálné, aki ezt a kedvező helyzetet arra használta föl, hogy kérjen, tegyen olyanokért, akinek fiai, férjei vagy egyéb hozzátartozói börtönben sínlettek, vagy a száműzetés keserű kenyerét ették.

A nemesszívű úrnő nagyon sok honfitársain segített is és így Gyürkynének a legbúsabb magyar sem vette rossz néven, hogy bejáratos volt a budai udvarhoz.

Volt Gyürkynének egy barátnője, Lónyay Ferencné, Bernáth Jenny, akinek férje a szabadságharc leveretése óta Kufstein sötét kazamatáiban sorvadt. Majdnem a mézes hetekben vitték el és neje azóta elfelejtette, hogy van mosoly, tavasz, dal és fény a világon.

Napról-napra – évről-évre érezte, hogy mint sorvad el a szeretett férfi utáni bánatában és szemeinek sugára kialvóban volt már az örökös könnyhullajtástól.

Végre nagy lépésre határozta magát.

Falusi birtokáról feljött a fővárosba és ment egyenesen Gyürkyné Bálvány-utcai lakására. Oh! nagyon sok szomorú arcú asszony megfordult ott az ötvenes években és a Franc, a kövér, széleshátú komornyik, már olyan jól ismerte ezeket a sápadt, feketeruhás nőket, hogy csak így jelentette úrasszonynak...

- Excellenz, eine Rebellenfrau! – Közebb volt így neki, vizitkártya nélkül úgy sem tudta megjegyezni a kemény ejtésű magyar neveket. Lónyayné elmondta nemes barátnőjének szíve keservét és mikor zokogva végezte be szavait, térdre hullt előtte:

- Csak te segíthetsz rajtam, te járatos vagy a budai udvarhoz – ha Ferenc nem nyer kegyelmet, én is utánna halok!

Gyürkynét rendkívül meghatotta a barátnője siralma, könnyörgése. Fölemelte a szőnyegről, leültette maga mellé és aztán gondolkozni kezdett.

- Igaz, hogy én már nagyon sok honfitársamért tettem, és csakis azért, hogy tehessek, járok a budai udvarhoz – mondá kisvártatva Gyürkyné – de most egy nagy baj van, az angyali szívű Hildegarde főhercegné nincs itt, nyaralni van Badenben és csak szeptember végén tér vissza.

- Oh! – zokogott fel Lónyayné – meghalok én addig, hiszen alig léptünk júliusba és már annyi év óta szenvedek.

Gyürkyné néhányszor föl s alá ment a barátságos kis szalonban és egyszerre csak egészen nekiderült arccal állt meg barátnője előtt.

- Megvan! Segítve lesz rajtad, mégpedig rövid és radikális úton. Va banque...

Lónyayné a remény egy halvány csillámával szemében nézett arra, akitől minden jót remélt.

- Igen, igen. Te magad fogsz audienciára menni Albrecht főherceghez. Még holnap teszek lépéseket s pár nap alatt kieszközlöm neked.

És valóban Gyürkyné másnap áthajtott Budára s nem telt belé negyvennyolc óra, Lónyayné megkapta az engedélyt.

A szegény asszony remegett és mintegy álomban hagyta magát felöltöztetni.

Ritka szép asszony volt Bernáth Jenny. Magas, karcsú, egész lénye hasonlított Thomas Lawrence alakjaihoz. Ugyanaz a finomság, gyöngédség és légiesen elmosódó árnyalat, mellyel a század elejének hírneves angol festője vászonra vetette ragyogó szemű, bíboros ajkú, halvány ideáljait.

Fekete bársonyruha fedte sugár alakját, hajában, keblén, egy-egy sor gyöngy, melynek halvány fénye úgy tapadt a sötét alapra, mintha szemfödélre hulló könnyek lettek volna.

- Ha elutasít a fenséges úr – nem élem túl... rebegette, mind-egyre újra kezdve a fuldokló zokogást, úgy hogy Gyürkyné

nem győzte biztatni, bátorítani:

- Csak beszélj vele őszintén, egyenesen, a fenség rideg katoná-ember, de szereti a nyíltszívűséget...

Végre elkészült Lónyayné és Gyürkynével együtt kocsiba ültek.

A vár udvarán, midőn Lónyayné kiszált a kocsiból, inkább hasonlít már egy fenséges szép sírszoborhoz, mint élő asszonyhoz:

- Bátorság, – suttopta Gyürkyné – az Isten legyen veled.

Ritkaság volt abban az időben a magán-kihallgatás, különösen, hogy nőket fogadott volna soron kívül a helytartó, arra a legrégibb lakajok sem igen emlékeztek.

A szép, fiatal asszony megjelenése csodás hatást tett a szolgálattéví tisztre, aki fejedelemtől megillető reverenciával fogadta és vezette egy bársonytámlányhoz.

Lónyayné minden csöpp vérét szívére érezte tolni. Még néhány perc és ott fog állni azelőtt a kemény katona előtt, aki, a tőle alkotmányt kérő magyar uraknak kardjára ütve, így szólt:

Das ist meine Verfassung!

Gondolatait rendezve, éppen azon töprenkedett, hogy kezdje legszívrehatóbban kérelmét, midőn a parancsőrtszt elébe lépve, tiszteletteljesen tudatta, hogy a fenség várakozik már.

A nehéz bársonyportiére félrehúzódott és Lónyayné ott állt szemben Albrecht főherceggel, élet és halál urával.

Szólni akart, de szó nem jött ajkára a szegény asszonynak. Érezte, hogy térdei csukladoznak alatta, tekintete előtt minden összefolyt és ajkai remegtek.

Végre két összetett kezét fölemelve, hangos zokogásban tört ki és könnyei végigfolytak éjsötét pilláin, hófehér arcán.

Albrecht főherceget annyira meghatotta ez a jelenet, hogy maga is egészen belesápadt és egészen közel menve Lónyaynéhoz, megfogta kezeit és ő szólította meg:

- Nemde férjéért kér, azt szeretné, hogy kegyelmet kapna?  
- Lónyayné kissé magához térve, halk igen-t rebegett, aztán szeméit fölvetve a főhercegre, hozzá tette:

- Könyörgöm fenségedhez, ha vétkesnek tartja férjemet, ne igazságot, kegyelmet gyakoroljon ezúttal, fenségednek minden hatalmában van!

Albrecht főherceg egy pillanatig belenézett a szép asszony szemeibe, amelyek most kétséget, reményt, halálgyötrelmet egyszerre tükröztek vissza, és így még százszorta szebbek voltak.

Egy pillanatig nézett beléjük, aztán kisímultak homlokának redői, rideg arcán valami szokatlan melegség, lágyság váltotta föl a szokott, katonás, kemény kifejezést és még egy lépést tett Lónyayné felé.

- Legyen nyugodt. Megteszek mindent, férje szabad lesz.

A szép asszony le akart borulni, de Albrecht főherceg meggátolta ebben, mialatt szószerint a következőket mondta:

- Der Glanz solch' schöner Augen darf nicht in Thränen erlöschen, zumal sie in treuer Liebe für den Gatten fließen.

Aztán egy kegyes kézmozdulattal elbocsátva a szép asszonyt, sokáig nézett utána.

Csak ne volnának a maguk asszonyai csupa Lukrécia, ettől az egytől biz' Isten kértem volna egy csókot váltságdíj fejében, – mondá másnap a főherceg Gyürky Pálnak akivel egy helytartósági ülésen találkozott.

Gyürky visszamondta ezt Lónyaynének, de csak akkor, mikor már férje kegyelmet kapva, két hét leforgása alatt hazaérkezett Kufsteinből:

Lónyay Ferenc egyedül ment megköszönni a kegyelmet Albrecht főhercegnek s a kaszinóban is eleget tréfáltak vele barátai, hogy azért nem vitte el az asszonyt, mert félt, hogy a katonás főherceg mégis csak követelni találja majd a váltságdíjat.

A lakájok kinyitották az ajtót és a Rabonbán kinézésű főúr eltűnt a bársony-portiér mögött, amely egykor a bűbajos szép Bernáth Jenny alakját is eltakarta.

*A sötét napokból / gróf Vay Sándor == A régi világból / gróf Vay Sándor. - Bp.: Orsz. Monogr. Társ.; [é.n.]- p.*

## LÓNYAY LÁSZLÓ

(Tiszaoszlár, 1835. dec. 6. - Budapest, 1902. dec. 1.)

Lónyay László és Bónis Terézia fia. Felesége pazonyi Elek Teréz (1841-1936). Esküvőjük: Pazony, 1859. júl. 19.

Bécsben politechnikai tanulmányokat folytat, majd katona. 1867 máj. 3-tól 1871 márc. 8-ig a szendrői járás alszolgabírója. 1873-tól tiszttartó, 1878-tól ispán Tokajban. 1883-1889-ig uradalmi tiszttartó Zsámbékon, 1890-94-ig ispán Budapesten.



(Legújabbkori Történelmi Múzeum Nemzeti Fotótár Budapest.)

## DR. LÓNYAY FERENC

1861. január 8-án született Pazonyban (Szabolcs m.), édesapja Lónyay László, édesanyja Elek Teréz. Családja a Felső-Tisza vidék egyik legősibb nemesi családja, a Csáknemzetségből származtatják eredetüket. A történelem folyamán több jelentős személy került ki a Lónyayak közül; követ, Rákóczi Ferenc főhadbiztosa, történész, pénzügyminiszter, miniszterelnök. A gimnázium első négy osztályát magántanulólként szülei házánál, a felső gimnáziumi osztályokat a miskolci és budapesti ev. református gimnáziumokban, a jogot pedig a budapesti egyetemen végezte, ahol 1882-ben az államtudományok doktorává avatták. Állami szolgálatba 1883-ban lépett, amikor gróf Széchenyi Pál miniszter az akkori Földművelés-, Ipar- és Kereskedelemügyi Minisztériumba fizetéstelen segédfogalmazóvá nevezte ki, és szolgálatra Miklós Gyula országos borászati kormánybiztoshoz osztotta be. 1886-ban segédfogalmazóvá, 1888-ban miniszteri fogalmazóvá, 1893-ban miniszteri segédtitkárrá, 1895-ben miniszteri titkárrá nevezte ki. 1898-ban miniszteri országgyűlési tanácsosi címet kapott, 1907-ben címzetes, 1908-ban valóságos miniszteri tanácsos lett.

Lónyay Ferenc állami szolgálatát a Miklós Gyula vezette Országos Borászati Kormánybiztosságnál kezdte, amelynek ebben az időben egyik legfontosabb feladata a filoxéra és a peronoszpóra által jelentős károkat szenvedett hagyományos szőlővidékek szőlőinek pótlása, felújítása, a szőlőrekonstrukció volt. Lónyay Ferenc jelentős munkát fejtett ki a szőlőrekonstrukció terén. Később az önállóvá vált Földművelésügyi Minisztériumon belül dolgozott a földművelési osztályon, a szakoktatásban, a borászati osztályon, amelyet 1900-tól vezetett. 1910-ben a szőlészeti-borászati főosztály vezetője lett, s megbízták borászati kormánybiztossági teendőkkel is.

1892-ben az Országos Gazdatanács jegyzője lett, 1892-1905 között a budapesti Felsőbb Szőlő- és Borgazdasági Tanfolyamon a közigazgatás és a statisztika előadója volt. 1894-től 1909-ig a budapesti borvizsgáló szakértő bizottság

titkárává választották. Az 1896-ban alakult szőlőfelújítási kölcsönügyi bizottság póttagjává, 1903-ban rendes tagjává, 1910-től nyugdíjazásáig elnökévé nevezték ki. Tanulmányútjain Franciaország, Németország, Ausztria szőlészeti-borászati viszonyait tanulmányozta.

Fiatalon, 57 évesen fejezte be tisztviselői karrierjét, 35 éves állami szolgálat után. Nyugdíjba vonulását követően a Borvizsgáló Szakértő Bizottság elnökeként tevékenykedett. Maga is szőlőbirtokos lévén – Bereg megyében – közvetlen tapasztalatból ismerte a szőlősgazdák helyzetét, küzdelmét a szőlők felújítása körül. A borhamisítás elleni intézkedések, nevezetesen 1893. évi XXIII. tc. végrehajtása, a múlt század végén nagy port felvert borhamisítási ügy kiderítése után léptették elő soronkívül miniszteri osztálytanácsossá. Az új bortörvényre (1908. XLVII. tc.) vonatkozó törvényjavaslatot, valamint ennek végrehajtási rendeletét is ő készítette el. E törvények hatására kimutathatóan emelkedett borkereskedelmünk. A magyar bornak Ausztriában való jobb értékesítését, borkivitelünk emelkedését segítették elő Lónyay Ferenc tárgyalásai az osztrák kormánnyal, melynek következtében a silányabb dalmát borok Ausztriába való bevitelét megszigorították, s a magyar kívánságok a must cukrozásának, a törkölybor készítésének korlátozása terén is teljesültek. Lónyay Ferenc nevéhez fűződik az olasz borvámkedvezmény elleni javaslat is, amely szintén a magyar bor védelmét szolgálta. A budafoki pincemesteri tanfolyam és az állami közpincék létesítése – Rácz Sándor elgondolása alapján – is az ő tevékenységének eredménye. A filoxéra által bekövetkezett nagyarányú szőlőpusztulást kihevervén az ország, következő fontos feladatként a borértékesítés fellendülésére az állami közpincék létrehozása vált sürgetővé. Lónyay Ferenc terve az I. világháború miatt csak részleteiben sikerülhetett: Sátoraljaújhelyen, Beregszászon, Miskolcon, Badacsonyan, Pécsen és Dicsőszentmártonban hoztak létre közpincéket. A háború alatt a szőlősgazdák egyik legfontosabb problémája a rézgálic-hiány volt – ennek ennyhítésére alapított 7 új rézgálicgyárat.

Lónyay Ferenc írásaiban nagy súlyt fektetett arra, hogy a filoxéra és a peronoszpóra pusztítása elleni védelemre felhívja a figyelmet. A szőlészeti és borászati közigazgatásról, az 1893. évi bortörvényről, majd a millenniumra kiadott átfogó munka szőlőművelésről és borászatról szóló fejezetében egyaránt a filoxéra és peronoszpóra elleni védekezést tartotta legfontosabbnak. Részletesen írt a filoxéra elleni védekezés különféle módozatairól (szénkénegezés, amerikai szőlőfajták, állami szőlőtelepek, oltványok, homoki szőlőművelés, nemzetközi filoxéra egyezmény, szőlőoltványforgalom szabályozása, stb.). Fontosnak tartotta a szőlőfelújítás segítségét állami kölcsönök útján, s a szőlődézsma megváltása körüli rendeletek sokaságának rendezését. Részletesen ismertette, magyarázta az 1908. évi bortörvényt, írt a borértékesítés, a szőlészeti-borászati szakoktatás intézményeiről, a hegyközségekről, statisztikai táblázatokat közölt Magyarország szőlőterületéről, szőlő- és bortermeléséről, borforgalmáról.

Lónyay Ferenc nemcsak a hivatalos feladatait látta el lelkiismeretesen, de a magyar agrártörökvéseknek is hasznos munkása volt. A „Köztelek”-ben és számos más hazai gazdasági lapban („Borászati Lapok”, „Földművelési Értesítő”, „Szőlő és Borgazdasági Lapok”) jelentek meg közleményei, a köztelki gazdatanácsokon tevékenyen részt vett, tagja volt az OMGE Szőlészeti és Borászati Bizottságának is. A szőlőrekonstrukció, borkereskedelem fellendítése és a közpincék létrehozása érdekében kifejtett tevékenysége a magyar szőlészet-borászat fellendítését eredményezte. Az általa alkotott 1893. és 1908. évi magyar bortörvények Európa legszigorúbb bortörvényei voltak abban az időben.

Nyugdíjba menetele után genealógiával, főleg családjának eredetével foglalkozott.

A közszolgálatban szerzett érdemei elismerésül 1912-ben a Lipót-rend lovagkeresztjét kapta, 1916-ban a király legfelsőbb elismerésben részesítette.

1945. április 11-én halt meg Budapesten.

*Dr. Lónyay Ferenc == Magyar Agrártörténeti életrajzok I-P / szerk. Für Lajos, Pintér János. - Bp.: Magyar Mezőgazd. Múz., 1988. - p. 407-409.*

### **Főbb munkái:**

A phylloxera-ügy tanulmányozása végett az 1889-ik évben Franciaországba kiküldött bizottság tagjainak jelentései / írta Lónyay Ferenc, Kasinski Viktor, stb; kiad. az Orsz. Magyar Gazd. Egyesület. - Bp., 1889 (Pesti Könyv ny.) - 70. p.

A mesterséges borok készítésének és forgalombahozatalának tilalmazásáról szóló törvény (1893. évi XXIII.tc.). (Magyarázó jelzetekkel ellátta.) Bp., 1893. 84 lap.

Szőlőművelés és borászat ==Magyarország földművelés. Bp., 1896. 611-684. lap.

La viticulture en Hongrie. Bp., 1900. 18 lap.

Javaslatok a borértékesítés előmozdítására. Bp., 1906. 27 lap.

Szőlészeti és borászati közigazgatás. Bp., 1913. 182 lap.

Mire ügyeljünk a szőlővesszők és a szőlőoltványok beszerzésénél. (Rádiós gazdasági előadások.) Bp., 1937. 8 lap.

A Nagylónyay és Vásárosnaményi Lónyay-család eredete. - Bp., 1941. - 176,2 p., 5.t.

### **Irodalom:**

Dr. Lónyay Ferenc nyugalomban / Drucker Jenő == Borászati Lapok. - 50.évf. 23.sz. (1918 jún.9.), p. 263-265. ill.

## KÉPEK



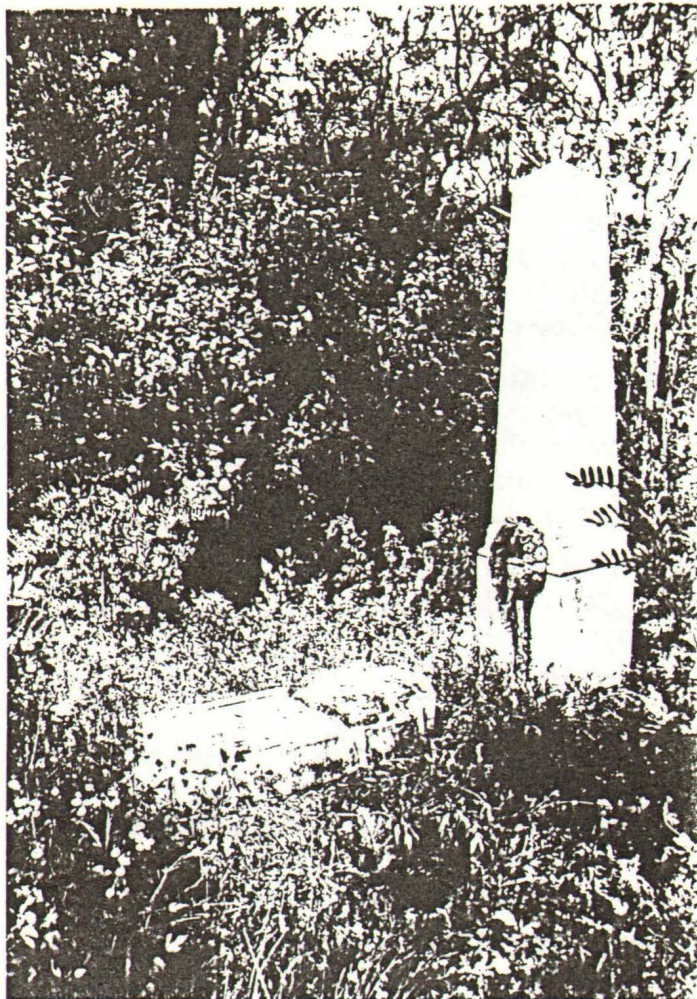
*Lónyay László*  
*Borsod vármegye Követe*

**Lónyay László (1791-1865)**  
Borsod vármegye követe a pozsonyi diétán, 1830.  
(Magyar Nemzeti Múzeum Történelmi Arcképcsarnok)



**Lónyay László** (1791-1865)  
az edelényi kerület országgyűlési képviselője, 1861.

(Legújabbkori Történelmi Múzeum Nemzeti Fotótár Budapest.)

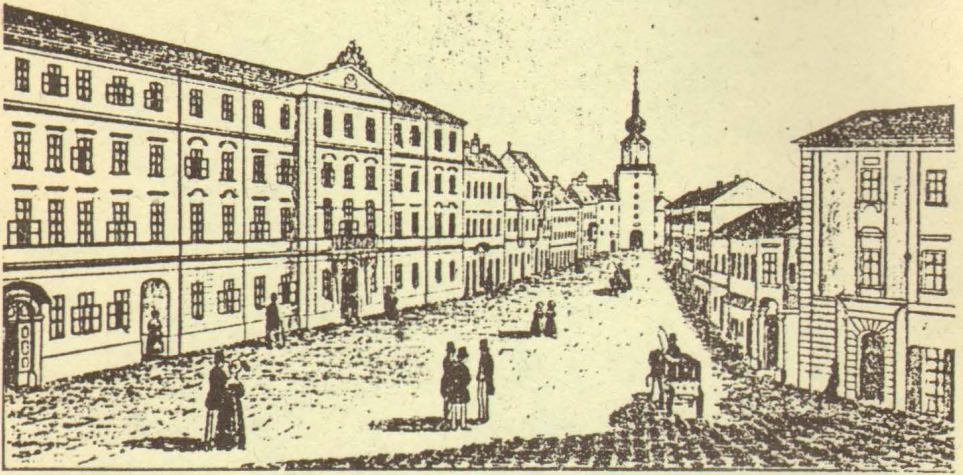


**Lónyay László** (1791-1865)  
és fia **Lónyay Ferenc** (1822-1857) sírköve  
a császtai temetőben.

Fotó: Veres András.

# T a r t a l o m

<b>Előszó</b> .....	3
<b>Császta</b>	
Császta / B.Tóth Illés .....	5
Császta / Fényes Elek .....	6
Felső-borsodi képek / Luppa Péter.....	7
<b>Lónyay-család</b>	
A Lónyay-család címere.....	8
Lónyay-család.....	9
Lónyay-családfa (részlet).....	11
Irodalom.....	12
<b>Lónyay László (1791-1865)</b>	
Lónyay László.....	13
Lónyay-család / Doby Antal.....	13
Lónyayokról: részlet / Vay Sándor.....	14
Irodalom.....	15
Teleki László: vers / Lónyay László .....	16
<b>Lónyay Ferenc (1822-1857)</b>	
Lónyay Ferenc.....	17
Lónyayokról: részlet / Vay Sándor.....	17
A sötét napokból: részlet / Vay Sándor .....	18
<b>Lónyay László (1835-1902)</b>	
Lónyay László.....	24
<b>Dr. Lónyay Ferenc (1861-1945)</b>	
Dr. Lónyay Ferenc.....	25
Munkái.....	28
Irodalom.....	28
<b>Képek</b> .....	29



*Az országgyűlés épülete Pozsonyban*